

SPÅNGA BYGDEN

Nr 122

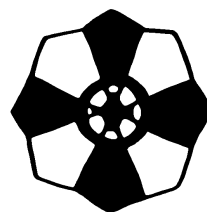
Oktober 2012

Spånga Fornminnes- och Hembygdsgille

JUBILEUM!

**VI FYLLER 80 ÅR!
DET SKALL VI FIRA MED FEST
PÅ SPÅNGA FOLKAN
SÖNDAGEN DEN 28 OKTOBER
KL 16.00**

Se sid 18 för mer information

SPÅNGA BYGDEN

Utges av Spånga Fornminnes- och Hembygdsgille, som tillhör
Stockholms läns Hembygdsförbund.
Utkommer med fyra nummer om året.

Redaktion

Carin Ljung, Leif Lennbom, Krister Nordin

Innehåll

Barndomsminnen från Johannelund/Vällingby/Spånga	3
När äppelträden blommar i Rinkeby	14
80 årsjubileum	18
Öppet hus på Nälsta gård	19
Nya medlemmar	20

**Spånga Fornminnes- och Hembygdsgille
Box 3303 163 03 SPÅNGA**

Ålderman: Krister Nordin, tel 08-761 21 77, e-post krister.nordin@gmail.com

Kassavårdare: Leif Lennbom, tel 08-36 31 86, e-post leif.lennbom@gmail.com

PlusGiro 26 50 62-0 Bankgiro 5534-2471

Adress till Nälsta gård: Rättar Vigs väg 95

Buss 118, hållplats Nälstaplan

Hemsida: www.hembygd.se/spanga

e-post: spanga.hembygdsgille@gmail.com

Barndomsminnen från Johannelund/Vällingby/Spånga

av Åsa Wandegren, född Hast

Jag är uppvuxen på Johannelund och därifrån såg vi Vinsta gård dagligen. Vi räknades ju höra till Hässelby gård och betalade hyran till inspektör Nanndahl där (40 kr./mån.). Mjölken, som hämtades dagligen i ladugården kl. 18.00 och kostade 31 öre litern, betalades månadsvis tillsammans med hyran. Mängden höll vi själva och ladugårdsförmannen Johansson ("Ko-Johan" kallad) reda på.

Ulla, Bert och jag

Min familj, fem personer, flyttade från innersta'n ut till Johannelund i maj 1935 för att vi barn skulle få växa upp på landet. Och det fick vi. Där var rena bondvischan på den tiden. Min äldre syster Ulla (född 1928) skulle börja i skolan den hösten och föräldrarna ville att flytten skulle ske innan dess. Vi gick tre syskon i Vällingby gamla skola t.o.m. våren 1939. Sedan blev vi alla förflyttade till Solhem. Självtill blev jag bara gå 1:a klass

i Vällingby men det är väldigt roligt att ha upplevt en riktig byskola med bara två klassrum, uppdelade på små- och "storskola". Vi var 18 elever i hela skolan det året, och i min brors klass var de två stycken. Lärare var fröken Asta Wallgren (bosatt i Ängby) och magister Möller (kallades för "Murre" men hette Mauritz). Han bodde tillsammans med sin mor på övre våningen i skolan.

Barnen "utnyttjades" att odla och rensa i grönsakslanden, men det var ju praktisk hemkunskap samtidigt och väldigt nyttigt och roligt. Avträdet var naturligtvis utedass och låg lite avsidet. Om man behövde gå ut under lektionen räckte man upp handen och sa: "Får jag gå på "lagårs"?"

Fröken Wallgren följde med till Solhem. Jag hade henne även i 2:a klass, men att magister Möller var med minns jag inte. I början av 40-talet var eleverna utlokaliserade på olika håll då militären var förlagd i skolan. Min klass gick i ett gammalt missionshus (tror jag) vid Vintergatan, på väg till Folkets Hus. Min syster kom till Hässelby och min bror till Kyrkskolan vid Spånga kyrka.

Sommaren 1940 blev många av oss i Solhemsskolan evakuerade till Klövsjö i Jämtland. Minns inte hur länge vi var borta, men jag minns att vi var där midsommarafton, för vi dansade kring majstången utanför kyrkan, och vi var även kvar den 20/7. Då har jag namnsdag och fick paket hemifrån. Det innehöll, förutom godis – som skulle delas med kamraterna – en ny handväska. Jag älskade väskor redan då och gör det fortfarande. Jag minns precis hur den såg ut och även den jag hade med mig tidigare. Den fick min "bästis" och klasskamrat Ulla Grinder som var bosatt på Nälsta gård. Jag har så många gånger undrat vilka kriterier som gällde för denna evakuering. Det var bara flickor – i olika åldrar – och från olika klasser. Jag minns flera klasskamrater till min bror (född 1929) och flera från min egen klass. I min familj var det bara jag som fick åka, och jag frågade senare mamma varför, men hon mindes inte det.

Vi hade naturligtvis flera lärare med oss men jag minns bara "Skutan". Henne minns säkert många. Hon hette Maria Johansson, var lång och rakryggad och hade liten knut i nacken. Hon såg ut som en "slumsyster".

Hade en sådan hatt mitt på huvudet och en nästan fotsid kapp. Hon skred fram som ett skepp på skolgården och jag kan mycket väl förstå öknamnet. Hon verkade mycket ensam. Undrar hur man skulle uppfatta henne nu. Jag minns att vi "hånade" henne med att sjunga "Skänk mig ditt hjärta, Maria". Det fanns en schlager som hette så.

Att vi hamnade på Johannelund har sin särskilda historia. Genom en arbetskamrat till pappa fick familjen tips om att hyra "Vita stugan" som hörde till Plaisiren. Det var sommaren 1931 och jag var med – ofödd. Vet inte om familjen hyrde även 1932. Jag var på barnhem, för min mamma miste nästan livet när hon gav mig mitt, men jag tror att de var där mer än en sommar.

Vita stugan, tillhörande Plaisiren

På Plaisiren bodde då familjen Westerlund (Einar och Hedvig med tre barn). De tipsade senare mina föräldrar om att Johannelund skulle hyras

ut. Där hade bott s.k. "AK-gubbar" och huset var ganska nedslitet. Dessutom fullt av vägglöss, visade det sig.

Vi flyttade alltså dit våren 1935, och på hösten eller våren 1936 flyttade Westerlunds till torpet "Syltan" (lydande under Lennartsnäs i Kungsängen). Efter Westerlunds kom familjen Wahlén – Fritz och Hilda med dottern Doris (född 1933). Hon blev min lekkamrat och bästa vän och vi har följt varandra genom livet. Jag betraktade henne som min lillasyster och har mer barn- och ungdomsminnen med henne än med min egen syster. Hon är alltså min käraste vän. De bodde kvar till hösten 1951, då de flyttade med sina djur till Björnboda. Därifrån flyttade de efter något år till Daltorp. De hade då sålt djuren. Farbror blev sjuk och tant kunde inte ensam klara allt. Doris gifte sig hösten 1953.

Vårt liv på Johannelund var mestadels underbart. Min pappa var en mycket duktig och händig karl och det behövde han vara. Det var mycket som skulle repareras, och han byggde ett nytt kök med bänk och skåp. Vedspis fanns. Huset bestod av två rum och kök, men under kriget stängde vi av det stora rummet. Det blev för dyrt med uppvärmning, och tilldelningen av koks/briketter var inte stor. En koks-kamin var värmekälla där. Det var naturligtvis helt omodernt. Vi hade

- 1) ingen riktig väg
- 2) ingen brunn
- 3) ingen elektricitet.

Pappa anlade själv en liten väg mot Plaisiren. På den befintliga "kärrvägen" lades krossade tegelpannor, jord, bark, sågspån och vad som stod till buds. Detta måste med jämna mellanrum fyllas på. Varje vår i snösmältningen var det lerigt och svårt att få med sig cykeln. För att inte tala om på vintern! Pappa var inte knuten till Hässelby gård utan hade sitt arbete på Kungsholmen, där han började kl. 7.00 på morgonen.

Vi cyklade till Spånga station – sommar som vinter – och han ville vara i god tid på arbetet, så han åkte tidigt. På vintern drog han vår lilla plog – ca 1 meter i vinkel, med en stock som tyngd på – med ett rep över axeln, fram till Plaisiren eller "Wahléns väg" som vi sa. Det innefattade också

ett par hundra meter genom skogen. Hela sträckan var nog 400-500 meter. Detta gjorde han alltså innan han cyklade till tåget, och då var det som regel oplogat på "Wahléns väg" ner till Hässelbyvägen, och vi fick ofta släpa cyklarna den vägen. Då var det inte så "underbart". Wahlén hade tillgång till häst och stor plog, men han hade ingen skyldighet att hålla väg för oss. Själv kunde han köra sina stora mjölkflaskor med släde ner till Hässelbyvägen, där de sedan hämtades till Mjölkcentralen.

En egen brunn byggde pappa första sommaren av två stora cementringar, och den fungerade ganska bra, utom på sommaren då den ofta sinade. Brunnen var också vårt kylskåp. Vi firade ner en hink där vi lade smör och annat känsligt. Mjölklaskorna av aluminium på 3-4 liter hängdes i egna snören.

Pappa och Bert vid brunnen

Nere i hagen, ungefär där COOP nu ligger, fanns en djup, stensatt brunn som rasat igen. Den gjorde pappa i ordning senare. Jag minns inte att han

hade någon hjälp. Alla stora stenar skulle upp, sedan skulle de sättas rätt igen och sedan rengöras innan brunnen kunde användas. Förmodligen fanns en källåder där. Från den brunnen bar vi vatten och fyllde våra tunnor. Alla hjälptes åt. Pappa med hinkar i ok, vända efter vända – vi barn med mjölkflaskor som vi orkade bära.

Både mamma och pappa var stora blomstervänner och vi hade mycket blommor i rabatterna. Dessa skulle vattnas, så gissa om vi var rädda om regnvattnet! Det var en stor tunna vid varje husknut och när det regnade satte vi ut massor av hinkar, kastruller och andra kärl för att ta till vara på varje droppe som läckte från takrännorna.

Det blev inte så många stora baddagar – av förstaeliga skäl. På sommaren värmdes vi vatten till såväl tvätt som bad i pannmuren där mamma skötte stortvättarna. Jag tänker ofta på hennes tvätt dagar. Vilket oerhört arbete! Varje "sängbyte" gav 10 lakan, och så handdukar, dukar, underkläder och gångkläder. Småtvätt gjordes naturligtvis däremellan, men man bytte nog inte sänglakan varje vecka precis. Någon stortvätt måste ju göras även under vintern och jag minns att när lakanen hängdes upp på strecket blev de till stora "plåtstycken". Inte underligt att mamma hade reumatisk värk i händerna. På vintern fick allt badvatten värmas i syltkittel på spisen.

Även mamma var oerhört duktig, praktisk, kunnig och sparsam. En duktig husmor var A och O – särskilt under kriget. Vi hade både höns och kaniner, och det föll ju mest på mammas lott att sköta dem. Tack vare det kött-tillskottet klarade vi kriget bra. Vi hade alltid mjölk och ägg och mamma kunde nacka en höna när det behövdes. Kaninerna däremot var det pappa som slaktade. Det konserverades mycket - äggen lades i vattenglas i en hink. Det kokades också mycket sylt och saft. Vi hade oerhört många körsbärs-, bigarrå-, och fågelbärsträd, plommon, äpplen, gråpäron, krusbär, röda och svarta vinbär.

Vi barn fick tidigt lära oss att hjälpa till med allt vi kunde. Vi hade var sin vecka med att bära in ved och vatten, hämta mjölken, hjälpa mamma med disken och bära ut slaskhinken. Bädda våra sängar fick vi göra

innan vi gick till skolan. Det behövdes – med fyra sängar i det ganska lilla rummet var det svårt att röra sig. Pappa låg i kökssoffan som han bäddade ihop innan han åkte på morgonen.

Vi fick också lära oss såga ved – däremot inte hugga. Ved och koks beställdes från Engwalls åkeri i Lillskogen, och då var de tvungna att ta sig till oss med en liten lastbil. De körde upp från Bergslagsvägen (nuvarande Lövstavägen) genom den leriga kohagen och en backig kärrväg upp till oss. Jag tror inte det var någon populär körning. När björkveden var sågad i lagom ”spislängder” skulle den klyvas och ”floas” i staplar mot vedboväggen. Det fick vi hjälpa till med förstås.

Jag nämnde att vi inte hade elektricitet, och det gjorde mycket arbete tungt. Vi hade ju inga el-hjälpmiddel. Mattorna skakades, golven sopades och skurades, strykjärnen värmdes på spisen. Lamporna brann med fotogen (under kriget med karbid som luktade väldigt illa), radion var från början en kristallmottagare som senare byttes mot batteriradio – oj, vad vi tyckte den var fin!

Till min systers 10-årsdag fick vi en vevgrammofon, och den var ett av de få nöjen vi hade. Vi hade många grammofonskivor, och mamma lärde oss tidigt att dansa. Det gjorde vi mycket. Jag fortsatte med det hela livet, då jag redan 1950 började dansa folkdans – ett nöje som jag delade med min man i 57 lyckliga år.

P.g.a. den dåliga belysningen från fotogenlamporna var det viktigt att tillvarata dagsljuset så mycket som möjligt. Det var därför läxläsningen måste ske innan vi fick gå ut till lek. Min mamma, som var duktig med allt, sydde också våra kläder under många år. Jag tänker ofta på hennes gamla symaskin och förundras över hur hon kunde åstadkomma allt med den. Hon sydde t.o.m. kappor till min syster och mig.

När vi blev stora nog att vara ute på höstkvällarna var det nermörkt hemomkring. När vi svängde in från Hässelbyvägen på ”Wahléns väg” var det som att gå in i en mörk säck. Men vi hittade bra i mörkret och var inte rädda. Vi kände ju varje stock och sten. Likadant var det när vi

ibland cyklade till Islandstorget för att ta 11:ans spårvagn till Fridhemsplan eller Tegelbacken. Gatubelysningen tog slut där småvillorna slutade och sedan var det en lång räckta av mörker. Förbi ”spökbergen” vid Råcksta (där var det lite otäckt), förbi ”Spånga-Jims” lilla stuga vid Grimsta, förbi iskällarbacken (nuvarande fornkullen), förbi Hässelby gård innan man kunde svänga av in i kohagen – med dubbla slanor att öppna och stänga – och för det mesta släpa cykeln i leran. Då var det inte heller ”underbart” men man fick inte vara bekväm eller rädd, då blev det inga utfärder. Jag behöver väl inte säga att mamma alltid låg vaken och väntade tills vi kom hem?

Efter inkorporeringen 1949 blev det gatubelysning efter ”Wahléns väg” och den döptes till Plaisirvägen. Även Wahléns fick elektricitet i både boningshus och ladugård, men vi på Johannelund fick inte. Vi var i den sitsen att ingen ville betala. Marken tillhörde ju Stockholms stad och huset tillhörde släkten Bonde. Så var det med varje sak pappa begärde ersättning för. Han lade ner massor av egen tid och pengar på reparationer och upprustning av huset, men ingen ville betala för det vi, som hyresgäster, hade rätt till.

Vårt älskade Johannelund på 1940-talet

Trots allt arbete och obekvämlighet var det ett paradiset – åtminstone för oss barn. På våren/försommaren när alla fruktträd blomade var det underbart vackert. När man kom uppför backen till vår tomt var det som att komma till en annan värld. Blommande träd med humlesurr och dofter, massor av blommor i rabatterna, mycket blommande gullvivor under slånårsbuskarna som var som snödrivor av blom. Fri sikt ner mot Hässelby gård, ridbacken, fälten mot Vällingby, Vinsta gård, radiomasterna i Spånga, t.o.m. det svarta taket på Beckomberga sjukhus såg vi över skogen. Men vi var helt ensamma i tystnaden. En hel del ”vilda” djur fanns förstås. Eftersom vi hade höns fick vi ibland påhälsning av räven (inte så kul), det fanns harar, fasaner, rådjur, älgar och mycket småfåglar, förstås.

Pappa byggde en ”sten/jordsoffa” under äppelträden och eken och där satt vi ofta på sommaren och hade det skönt. En hängmatta, där vi ungar bråkade och njöt, var knuten mellan körsbärsträden. Eken är nu det enda som finns kvar på tomten och under den min ”hoppsten”. När jag för många år sedan var uppe vid området upptäckte jag eken och rusade fram och omfamnade den, rädd att den skulle försvinna inför mina ögon. ”Hoppstenen” – som jag lärde mig hoppa från (mäktigt stolt) – hade blivit mindre, tyckte jag. Om det berodde på min egen storlek och uppfattning eller det faktum att det var ”uppfyllt” nertill vet jag inte. Kanske båda delar.

Under de kalla och snörika krigsvintrarna var skaren väldigt hård och bärande. Då kunde vi åka skidor, och t.o.m. spark, över fälten ner mot Vinstavägen som om vi åkte skridskor. Vi åkte ofta skidor till skolan. Det gjorde många – det låg fullt med skidor mot cykelställen utanför skolan, minns jag. Vi hade långt till skolan, men att åka buss var det aldrig tal om. Det fanns det inte pengar till. Det var apostlahästarna som gällde. Inte ens sedan jag börjat arbeta åkte jag buss. Månadskortet på tåget var billigare – kostade 12 kr. 1945. Efter några år tyckte jag mig ha råd med busskort på vintern och åkte då från/till Björnboda hållplats. På sommaren gällde cykeln.

1951 förändrades vår tillvaro. Johannelundstippen påbörjades och en bred väg av sprängsten lades precis utanför vårt hus. Där gick stora, tunga lastbilar för att tömma sin stenlast på tippen. Vägen gick mellan vår brunn och vedboden och trafiken var livlig. ”Vårt paradiset” slogs sönder och jag avskydde bebyggelsen i Vällingby och senare Hässelby gård. (Har väl egentligen inte kommit över det än – 60 år senare).

I oktober hölls auktion på ”gården” och det var vemodigt. I november flyttade vi själva till Räcksta gård, där vi blivit anvisade bostad av Stockholms stad. Där började en ny ”historia” som bara räckte i fem år. Sedan skulle Vattenfalls kontor byggas och alla byggnader utom herrgården skulle rivras. Nu blev det ny flytt. Till Flysta denna gång, och vi var åter Spångabor.

Trots att det förflutit så många år och jag själv varit gift över 50 år är det fortfarande Johannelund som är ”hemma” för mig. Mina lyckliga barndomsminnen är mycket klara.

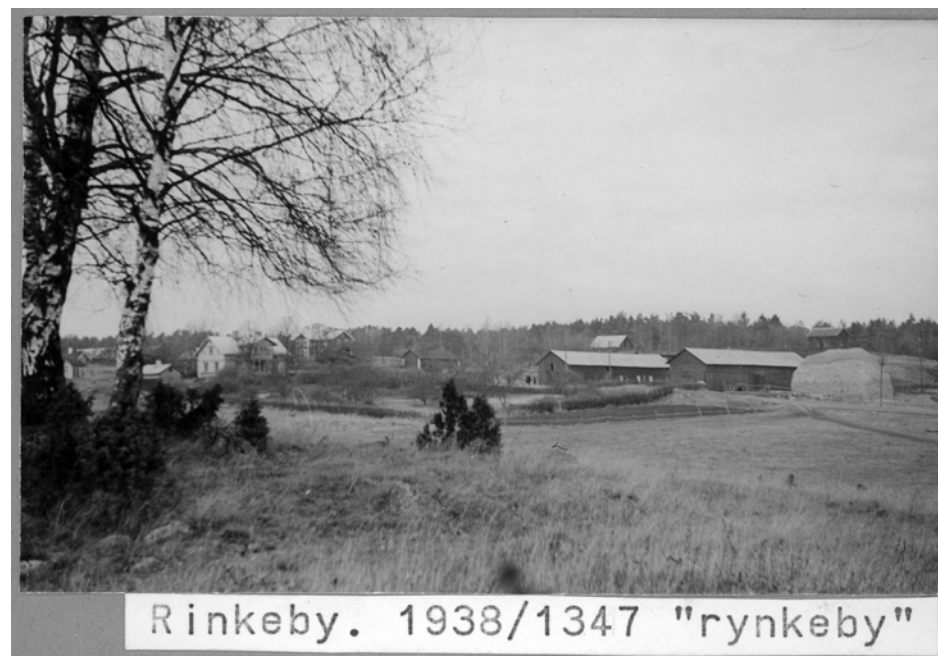
Pappa, Ulla och mamma på platsen för Johannelund 1969.

När äppelträden blommar i Rinkeby

av **Christina Lekman**

Tänk om jag fick se det igen!

För en tid sedan såg jag i en tidskrift om ett projekt på Knutbyskolan i Rinkeby. Eleverna hade följt årstidernas växlingar i ett skogsparti i närheten av skolan. Man hade funnit lämningar efter en bondgård och det enda som skvallrade om en boplats var de gamla knotiga äppelträden. Jag hajade till och tänkte: Kan det vara mitt Rinkeby? Gården där min mormor och morfar bodde i 11 år och där jag tillbringade mycket tid under mina första 10 år. Ännu har jag inte fått tillfälle att undersöka om det är min gård. Nästa gång äppelträden blommar vill jag söka mig dit.

Många minnen dyker upp och det känns lite angeläget nu att skriva ner upplevelserna därifrån på 1940-talet. Min morfar Gerhard Gustafsson och min mormor Maja flyttade till Rinkeby nedre gård 1940. Gården

hade inget jordbruk utan användes som tjänstebostad för Stockholms garnison. Min morfar var militär och blev anställd av försvarsmakten för att vara förvaltare på Järvafältet. Fältet var ett stort övningsfält för Stockholms garnison. Bondgårdarna på Järvafältet var inköpta men bönderna var arrendatorer på sina egna gårdar. Morfars uppgift var att förhandla med dem om militärförläggningar, övningar och efteråt förhandla om ersättning för bl.a. markskador. Jag hoppas att jag har återgett detta något så när korrekt. Morfar Gerhard hade även många förtroendeuppdrag i Spånga. Han var bl.a. ledamot i kommunalfullmäktige för högerpartiet 1942-1949, vice ordförande i hälsovårdsstyrelsen, ledamot i brandstyrelsen och tillhörde Spånga kyrkobrödrakår.

Rinkeby nedre gård låg efter riksvägen mot Enköping. Huset var i två våningar och trädgården var stor med mina ögon mätt. Mormor var hemmafru och huserade i köket där hon lagade mat och bakade på vedspisen. I hallen fanns ett isskåp. Det var så fascinerande att titta på när isbilen kom var 14:e dag med stora isblock till detta skåp. Det var relativt omodernt eftersom huset renoverats innan de flyttade in. Det fanns t.ex. ett modernt badrum på övervåningen. I nedervåningen fanns köket, ”salen”, expeditionen till morfar och ett extra rum samt ett pannrum där schäfern Daina hade sin plats. På övervåningen fanns det tre sovrum och badrum. Utsikten från det ena rummet var mot Ursvik och Rinkeby kvarn. Då såg man också den stora trädgården med syrenhäckar och äppelträd. På gården fanns det också uthus och även en tvättstuga. I den fanns det ett litet rum med kokmöjligheter. Där föddes min kusin Elisabet 1944.

Det som etsat sig mest fast i mitt minne är nog jularna. Frågar jag min kusin vad hon minns så är svaret: jularna. Det var något speciellt när tomten kom gående genom trädgården med lykta och kälke med julklapparna och vi stod i fönstret och väntade med spänning. Det var en gammeldags jul med mat och samvaro i familjen. Vi låg ofta över och gick givetvis i julottan i Spånga kyrka. Efteråt var det kyrkkaffe hemma hos ”mostrarna” Johansson i Smedstugan (Johannesberg). Det huset låg efter riksvägen och mitt över den vägen fanns Smedjan och den välkända

toppiga vedtraven. Smedjan och vedtraven förekommer i en kortfilm som brukar visas på TV vid jul. Hilda Borgström läser ”Tomten” av Viktor Rydberg och då visas samtidigt bilder från denna smedja.

På våren planterades potatis i den nedre delen av trädgården. När det var dags att ta upp potatisen var många engagerade. Min kusin och jag var väl mest i vägen men minnet finns kvar av häst, plog, kärra och potatisplockande folk.

Vår lekplats på Rinkeby var en kulle med en jättestor tall. Där kunde vi härja som vi ville. Möjligen satt det en gunga där också. På vintrarna när det var snö åkte min kusin och jag skidor på ”Kinnekulle” där det var lite backar. Kullen var belägen mellan Rinkeby och Bromsten.

Morfar hade en tjänstebil och var den ende i slakten som hade körkort och bil. Min familj bodde i Sundby ca 3 km från Rinkeby. Vi cyklade dit eller morfar hämtade oss gärna med bilen. Min mormor var väl som en dagmamma för mig men jag tillbringade den mesta tiden med min morfar i hans bil. Jag och ibland min kusin fick följa med honom på hans uppdrag på Järvafältet. Morfar och jag blev fina kompisar och jag lärde känna folket på de olika gårdarna. Jag kan nog än idag hitta på de gamla grusvägarna runt på Järvafältet.

På *Eggeby* bodde familjen Jernberg. Hon var danska och jag hade lite svårt att förstå henne. Morfar fick en kopp kaffe i köket där det vimlade av flugor och flugpapper. Det var lite otäckt tyckte jag som inte var van vid detta. På Eggebys övervåning fanns det rum för kronans räkning och en sjukstuga på gården. Denna gård är tidstypisk för det sena 1800-talet. Om jag minns rätt bodde mina morföräldrar där en kort tid innan Rinkeby var klart för att flytta in.

Hos Evert och Gerda Elfving på *Granby* var man alltid välkommen. Jag tror Evert var anställd av kronan att arbeta på fältet. Där fanns ingen ladugård. Från 1701 till 1906 var Granby bostad för prästerna i Järfälla.

Den stora gården *Husby*, en av de yngsta gårdarna på fältet, från 1800-talets första hälft, låg inte långt därifrån. Där bodde Oskar och Elsa

Mothander i huvudbyggnaden och i ett annat hus bodde Tord och Margareta Mothander. Där var ladugården stor och jag tittade väl in där ibland, nyfiken på alla djur.

Akalla gård är en pampig gård från slutet av 1600-talet med många byggnader. I storgården bodde familjen Axel Jansson. För honom hade alla respekt, inte minst jag. Morfar kunde prata med honom på bönders vis eftersom han själv var bondson. Därför fick han sitta inne vid det stora bordet i salen och förhandla med storbonden. Jag fick hålla till i köket tillsammans med pigorna och fru Jansson. Vid ett tillfälle minns jag att bonden åt middag vid detta stora bord alldeles ensam. Frun fick sitta i köket med pigorna och äta. Jag var ca 6 år och nog tyckte jag att det var lite konstigt. Men så var det väl på den tiden i bondesamhället. Med Sigfrid och Margit Jansson umgicks mina morföräldrar en hel del. Sigfrid var kyrkvård och det var min morfar också. Till *Akalla* har jag återvänt många gånger.

Jag minns ännu uppfarten i allén till det stora vackra vita huset från 1700-talet på *Kista* gård. Där bodde Stina Andersson som alltid var glad att se oss. Hon var änka och drev jordbruket själv. Hon var också gäst på Rinkeby. Om jag inte missminner mig var hon uppväxt på Husby gård.

Från *Kymlinge*, *Ärvinge*, *Stora Tensta*, *Hjulsta* och *Hästa* har jag inga minnen. Morfar besökte dem kanske inte så ofta.

Jag har sparat *Hägerstalund* till sist. Det var också en stor bondgård. Vad familjen hette som bodde där minns jag faktiskt inte. Det är numera värdshus och i mitten av 80-talet besökte jag och min familj värdshuset. När jag kom in i farstun kände jag en tydlig och stark lukt – ladugårdslukt! Mina närmaste kände givetvis ingenting men det var helt påtagligt för mig. Tänk att en förväntad upplevelse sitter så tydligt kvar i ens minne.

Ett obehagligt minne från Hägerstalund har jag. Det var en brand. Jag var som vanligt med min morfar ute på fältet när han fick telefon på *Kymlinge* där vi just då var. Beskedet var att det brann i ladugården på Hägerstalund. Det måste ha varit i slutet av 40-talet. Morfar blev något

stressad och vi gav oss iväg dit. När vi närmade oss gården såg vi hur lågorna steg upp mot skyn. Morfar lämnade mig i bilen för att förhöra sig om situationen. Jag minns att jag såg brandbilar och att en hel del djur sprang lösa. Mest grisar tror jag. Vet inte om det var några innebrända eller vad som orsakade denna brand. Så här i efterhand var det väl inte så klokt att lämna mig ensam med denna upplevelse. Men det är lätt att vara efterklok. Jag har ändå inte varit rädd för eld i hela mitt liv. Finns det någon annan i Spånga som minns denna brand?

Vid kyrkan låg Kyrkskolan. En för sin tid modern och stor skola. Jag som är född i början av 40-talet har faktiskt gått i denna skola ett år. Saken var den, att när vi 40-talister skulle börja skolan fanns det inga skolor och lokaler till oss. Sundby skola skulle byggas men den var inte ens påbörjad. Först fick vi gå i Spånga Folkets hus och andra året åkte vi skolskjuts till Kyrkskolan, som då hade öppnats igen. Det var primitivt med utedass och kaminer i salarna men rena idyllen. Detta var åren 1950-51. Jag hade förmånen att ibland kunna gå till Rinkeby och träffa mormor och morfar efter skolans slut.

Nu till våren skall jag försöka att spåra äppelträden i Rinkeby. Det vore en stor lycka om jag kunde finna dem. Om man också kunde få berätta för dem som bor där nu hur vi hade det för 60 år sedan ute på landet utanför Stockholm.

Gillet fyller 80 år!

Det firar vi med fest på Spånga Folkan söndagen den 28 oktober klockan 16.00 (OBS! sommartiden har upphört!). Vi bjuder på underhållning och buffé och allt kostar 100 kronor per person. Anmälan sker genom att betala till Plusgirokonto 26 50 62 – 0 eller bankgirokonto 5534-2471 senast den 20 oktober. Glöm inte att ange avsändare. För närmare upplysningar, kontakta Krister Nordin (krister.nordin@gmail.com) eller 070-7235276) eller Carin Ljung'(carin.ljung@tele2.se eller 076-1274214)

Välkomna till Nälsta Gård

**Vi har Öppet Hus med kaffeservering
kl. 13 – 16**

14 oktober

Mopeden 60 år. Jan Malmstedt berättar om mopeden Rusch.

11 november

Björn Thörnqvist har bildvisning

25 november

Solhems Villaägareförening 90 år

9 december

Adventskaffe med glögg och pepparkakor

Nya medlemmar

Kurt Aldén, Spånga

Gunilla Byhlinder, Vällingby

Maj Cronlund, Järfälla

Marianne Eriksdotter, Spånga

Margareta Fontler Diego, Bromma

Eva Hasselblad, Vällingby

Gunnel Holgersson, Sågmyra

Robert Johansson, Bromma

Tomas Ljung, Falun

Bernt Lundstedt, Sundborn

Birgitta Näslund och Karsten Hansen, Spånga

Dorotheé Simon, Spånga

Åsa Wandegren, Årsta

Britt-Marie Wannberg, Stockholm

Svante Åberg, Sundbyberg

Välkomna!

Medlemsavgiften: Kr 150:-, familjemedlemmar kr 20:-

ISSN 0281-5079